

August 1841

FAKTA

Dato:
August 1841

Sidetal:
149, 150, 151, 152, 153, 154

Dagbogens placering:
Thorvaldsens Museums arkiv,
inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsmand/nøgleperson:
Christine Stampe

Generelle kommentarer:
Dette dokument er en del af det originale manuskript til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen. Afskriften af hele manuskriptet omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr. 29.

OBS Dokumentet er også udgivet i Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-udgivelse i artiklen Manuskriptet til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen.

Omtalte personer:
Christian Dalgas
Heinrich Mylius
Niels Rasmussen
Johann Friedrich Anton Serre
Giovanni Servi
Christian Stampe
Christine Stampe
Henrik Stampe
Carl Steinhäuser
Bertel Thorvaldsen
A. Winckler

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 29. del af i alt 60.

TRANSSKRIFTION

- 149 -

[...] Over Luganer Søen seilede vi ogsaa langs med Como Søen til Como¹, derfra kiørte vi til Milano², hvor vi fandt Onkel Myliuses³ og alle bekendtere væl, og Glade ved at see os og de gjorde alt for at more os, vi gjorde en mængde Kunstneres Bekiendskab, som vare uhyre lykkelige ved at see Thorv: som maatte

- 150 -

hiem med den Eene efter den anden for at give dem Raad, og sige sin Mening over dette og hiint Arbeide, vi saae nu Brera⁴ og alt hvad der var at see og jeg gjorde bekiendskab med den Unge Sister⁵ Kaaberstikker som gav mig et nydelig stik af den smukke Madonna af Sassoferato⁶, som findes i Mayland, Professor Servi⁷ var og en meget vakker Ung mand og dygtig Mahler, en Skitze af hans store Malerie, hvor Richelieu overrasker Catarina af Medisis⁸, osv forærte han mig ☒ Myliuses gav en Diner i Byen og Een, ude paa derrs Landsted i Sesto⁹, George M¹⁰: gav en smuk Consort en Aften og vi nøde all mulig Artighed, Kunstneren vilde giort et Gilde men Thorvaldsen frabad sig det, ☒ vi vare gierne blevet noget længere, naar ikke Stampe¹¹ havde været i det kiedelige Hiørne som næsten altid var i de store Byer hvor han længtes efter at komme ud at gaae paa Biergene osv saa jeg takkede Gud for at komme derfra ☒ d. 9de August kom vi til Genua¹², hvor vi nær vare spiste op af Myk om Natten især jeg, vi saa hvad vi troede det beste at see, dog kiendte vi alle Byen, besøgte en gammel Veninde Fr: Steinhauser¹³, og forsynede os med store Vifter, som i Heden vare uundværlige; ☒ paa den deiligste Vei af værden gik vi til Carara¹⁴, hvor den kiere Broder Christian¹⁵ mødte os med sin Søn Gustavo¹⁶ et vakkert ungt Menneske, Christian fandt vi uforandret, den samme elskværdige herlige Carakteer, efter at have Omfavnet den kiere Broder og glædet sig ved gien synet maatte vi i alfart klæde os paae, thi en Englænder en Ven af Christian, ventede os til

- 151 -

Midag, Samme Hr Wealkens¹⁷ samt en heel deel Tyskere og Italienere komme og gjorde Visit, og nu fik vi en deilig Diner som smagte syperb, efter Dagens Besvær man havde taget Loschie til os lige ved siden af denne Hr: W: som ikke havde Plads nok til at in loschere os alle sammen i hans nydelige men lille Boelig.

Om Aftenen bleve vi holdt længere en[d] vi havde løst fordie man sagde der skulde være Fakkeltog og Musik. Nu stod Schampagnen paa Bordet, og der kom den Eene visit efter den anden, og alle skulle de drikke Thor's

vælkømt, og det gik længe ud paa Aftenen endelig kommer et Bud og der blev nu en visken, og en Latter der var nemlig blevet uenighed blandt Musik Corpset og der blev intet af Stadsen, nu kunde vi gudskelov komme til Roe, og Broder Chr: havde sørget for deilig Leilighed, som vi vare halv afklædte hører vi Musik uden for Døren og det var nogle af det heele som vare blevne enige om de vilde bringe en Serenade, som rigtig nok lød noget fatig ret et par Bierfiedler¹⁸ som bragte os til at lee, dog meere maatte vi lee da Thorvaldsen som deels maaskee, ved den længe sitten over Schampagnen, i forventning at den vigtigt omtalte Serenade, deels ved det naragtige i disse Bierfiedlers Musik, var kommet i en saa løstlig Stemning at han halv afklædt kom dandsende ind til os andre, og fik Gamle Mutter

- 152 -

til at dandse med, nu maatte han ud i døren for at takke dem, men han vrøvlede noget frem paa dansk han kunde ikke besinde sig saa jeg maatte hielpe ham og sige dem lidt artigt, dog bleve vi enige om Melle W:¹⁹ og jeg vi vilde lade vores Dør staa oben²⁰ inne til Thorv, som vi endelig fik til Roe, hans sedvanlige Sovekamerat Chr:²¹ var alt til Roe, i en Stor Bred og især Høi Seng, og efter omtrent alle sammen at have sovet et par Timer, hører vi paa engang et græsselig Bump paa Gulvet som jeg havde troet var Thor: saa Svær faldt det, dersom jeg ikke havde hørt vrøle oven paae nu sprang jeg angest ind og det var Chr: som var faldet i søvne ned fra den Høie Seng paa de horde²² Steengulve, nu fik jeg ham ind i Sængen til mig, og troede alt var godt, dog nu men saa begyndte en Kazenjammer²³[.] den store dreng blevet Vaagen, og begyndte nu at brække saa det stod efter, da det var ferdig saa fik jeg ham givet Vand, og minne herlige Serre'ske²⁴ draaber, og han faldt i Søvn, og næste dag²⁵ gik det løs til Esels, og Hest fra een Grube til den anden, et heelt stort Sælskab og Thorv: var rask og der var ikke meere tale om Natte begivenhederne, undtagen for at drille ham, og lade ham høre sine Drengestreger. ☒ fra gruberne gik det fra den Eene Atelie til den anden og der var en gruelig hoven Kunstnere og fuskere at besøge, saa jeg var nær ved at styrte af trethed og Hede, men Thorv: holdt det altid mageløst ud, og var Taalmodig som et Lam. ☒

- 153 -

Det morede Thorv: meget at see dem Bøfflerne kiøre med de umaadelig store Marmor Blokke, som Thorv: og har et smukt Malerie af, det er utroelig det liv der er her ved disse Grubber, og ligeledes, i Seravezza²⁶ hvor til vi efter en god frokost kiørte med Broder Chr:, her eier denne et net lille Landsted, og en Marmor Grube, her var og Hiernværker og en utroelig virksomhed, hvor man leerer kuns altfor ofte, at erkiende hvor usandt det er: at Italienerne ere dovne²⁷, i en Hede hvor vore Bønder ikke vilde røre dem af stedet, seer man dem drivende af Sved, bære store Byrder, og vores Danske Kuske²⁸ forbausedes x²⁹ over hvilke Blokke 2 a 3 Mand fløttede, hvor man hos os først vilde kalde 10 Mand sammen. ☒ i Carara

var det Smukkeste Arbeide: Borde, og Caminer, thi Statyer vare kuns med Undtagelser noget godt af; i Serravezza saae vi en Macaroni Fabrikker meget betydelige og smukke Hiern Arbeider, som bleve drevne med Vand, lige som Marmor slibning til Borde, steen til Gulvlegning osv osv vi saae os godt omkring og vare her 3 Dage³⁰, men den deiligste Tuur var herop til Chr:'s Grube dog den var saa besværlig at jeg atter led af angst for Thorv: Gudved hvordan han kom saa høit, thi mig havde det været umuligt uden hielp, saa steil og slibrig som Veien var men her vilde han helst hielpe sig selv og han skrev sit Navn oppe paa

- 154 -

det høieste sted hvor fleere mærkværdige Personer havde skrevet deres Navne men glade vare vi da vi kom ned igien og vi sov godt, her i Serravezza havde Englænderen³¹ sendt os en heel deel gode sager, og sin Huusholderske med for at tillave det, saa vi levede godt, og Kieldereren havde han heller ikke glemmt, her spiste vi de deiligste Figner med Skinke, og Druer og mageløs frugt[.]

---

¹ Selskabet passerede Como antagelig 3.8.1841.

² Rejseselskabet ankom til Milano antagelig 4.8.1841.

³ Dvs. Heinrich Mylius, som kendte Christine Stampes bror Jean Antoine Dalgas meget godt. Og omtalen af Mylius som "onkel" tyder på, at forholdet til hele familien Stampe var tæt.

⁴ Dvs. Brera-kunstmuseet i Milano. Her havde Accademia di Belle Arti til huse, ligesom også Thorvaldsens Monument for maleren Andrea Appiani. Monumentet består af Gratiernes lytter til Amors sang, jf. A602, og portrætmedaljonen af Andrea Appiani, jf. A629.

Selvom Stampe ikke nævner det, blev monumentet højst sandsynlig taget i øjesyn.

Rigmor Stampe, op. cit., p. 360, n. 69, har læst manus som Brama, men foreslår dog, at Christine Stampe har ment Brera. Manus kan dog udmærket tolkes som om, der faktisk står Brera.

⁵ Denne kobberstikker er p.t. ikke identificeret. Stampe staver muligvis navnet galt.

⁶ Dvs. et stik af et maleri af Madonna udført af den italienske maler Sassoferrato (1609-1685). I Thorvaldsens malerisamling findes et af Sassoferrato malerier, Maria bedende, B16.

⁷ Dvs. den italienske maler Giovanni Servi, der var professor på Brera-akademiet.

⁸ Dette maleri af Giovanni Servi er p.t. uidentificeret.

⁹ Dvs. Milano-forstaden Sesto San Giovanni, hvor Heinrich Mylius havde en villa, som stadig eksisterer, se Frank Baasner (ed.): Die Mylius-Vigoni: Deutsche und Italiener im 19. und 20. Jahrhundert Tübingen 1992, p. 10 og abb. 5.

¹⁰ Antagelig tyskeren Georg Melchior Mylius (1795-1857).

¹¹ Dvs. Henrik Stampe.

¹² 9.8.1841 ankom Thorvaldsen og familien Stampe til Genova.

¹³ Denne person er p.t. ikke identificeret.

Rigmor Stampe, op. cit., p. 137, afskriver Fr. med Fräulein.

¹⁴ Antagelig 12.8. - 14.8.1841 opholdt rejseselskabet sig i Carrara.

¹⁵ Dvs. Christine Stampes bror, den danske handelsmand Christian Dalgas, som var bosiddende i Livorno godt 60 km syd for Carrara.

¹⁶ Dvs. Christian Dalgas' og Louisa Salvettis (1789-1853) ældste søn Gustave Dalgas (1823-1888).

¹⁷ Denne Hr Wealkens er p.t. uidentificeret. Stampe staver muligvis forkert. Wilkins synes at være en mere oplagt engelsk stavemåde.

¹⁸ Efter tysk bierfiedel, dvs. en ringe musiker.

¹⁹ Dvs. familien Stampes huslærerinde eller barnepige A. Winckler, som var med på rejsen.

²⁰ Dvs. åben.

²¹ Dvs. Christine og Henrik Stampes yngste søn Christian Stampe.

²² Dvs. hårde.

²³ Efter tysk katzenjammer, dvs. tømmermænd.

²⁴ Dvs. de mavedråber, som den tyske godsejer, forretningsmand og officer Johann Friedrich Anton Serre gav Thorvaldsen og familien Stampe med, da de forlod Dresden med kurs mod Leipzig 21.6.1841, jf. originalmanuskript, p. 129.

²⁵ Antagelig 13.8.1841.

²⁶ Både Carrara og Seravezza er kendte for deres marmorbrud.

²⁷ Se evt. emneordet Fordomme om italienere.

²⁸ Dvs. den danske kusk og fragtmand Niels Rasmussen.

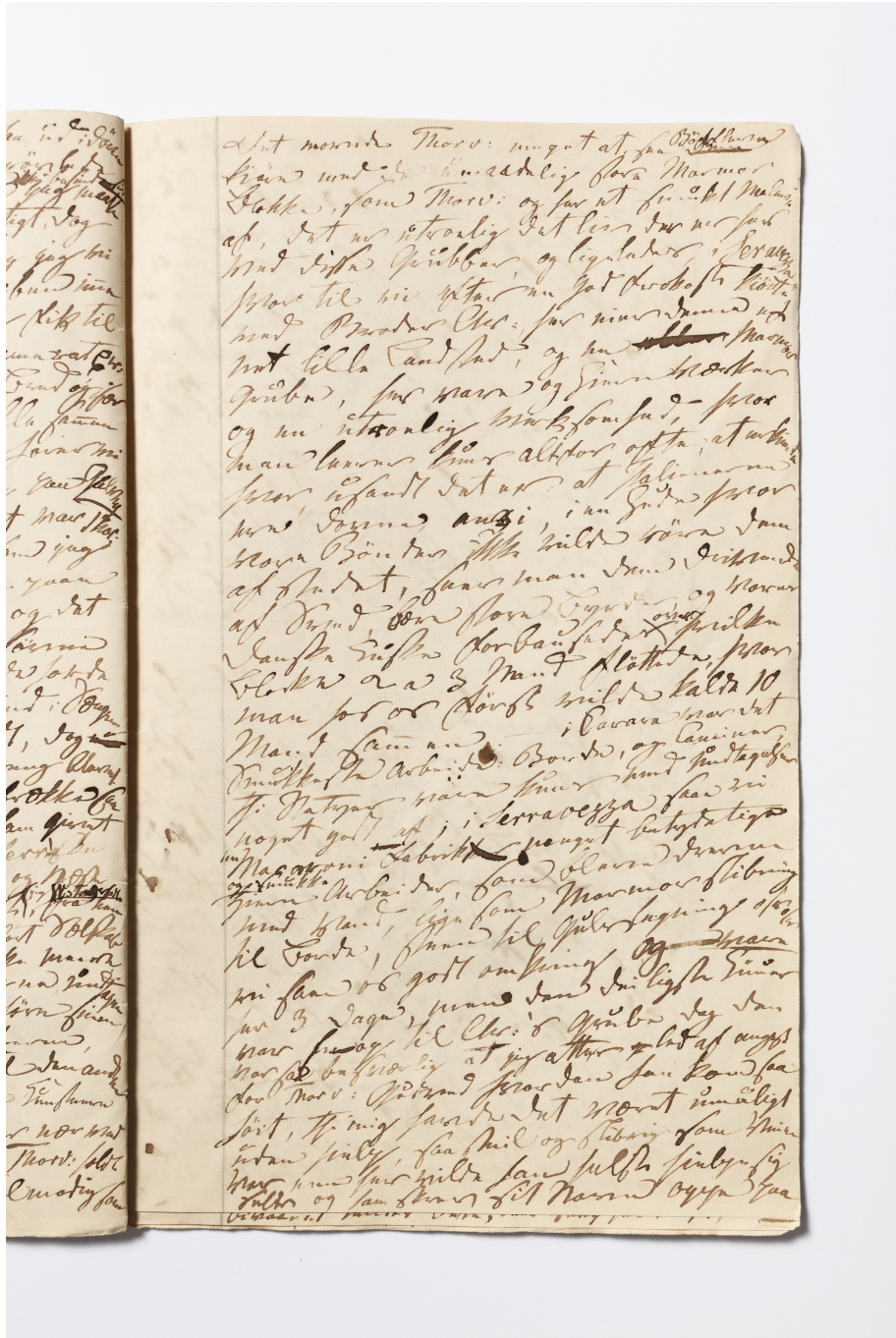
²⁹ Kryds. Dvs. indvisningstegn. Der findes intet modsvar i teksten.

³⁰ Antagelig 12.8. – 14.8.1841.

³¹ Dvs. den førømtalte Hr. Wealkens, (eller måske snarere Wilkins?).

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

